

تأثیر لایه‌های معنایی متن بر شکل‌گیری بلاغت قرآن در سوره بقره

سارا برامکی^۱، حکیمه دبیران^۲

۱-دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی تهران

۲-استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی تهران

چکیده

در این پژوهش تلاش شده است تا با بررسی و تحلیل شگردهای بلاغی سوره بقره که از مهم‌ترین سوره‌های قرآن است، به این پرسش پاسخ داده شود که میان شگردهای بلاغی قرآن و لایه‌های معنایی و بافت موقعیتی آن چه ارتباطی برقرار است؟ روش پژوهش توصیفی-تحلیلی است و پژوهش در بررسی‌های خود به این نتیجه دست می‌یابد که در این متن شریف، معنا نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری فرم و بلاغت آن دارد و سخن گفتن به اقتضای حال مخاطب و براساس بافت کلام که در سراسر متن قرآن سبب انسجام و درهم تنیدگی فرم و معنا شده است، از دلایل اعجاز قرآن کریم است. بلاغت این متن شریف در بسیاری موارد، تحت تأثیر معنا و بافت موقعیتی نزول آیه است که این مسأله سبب خلق شگردهای بلاغی ویژه‌ای می‌شود تا جایی که اگر ضرورت مذکور نبود، متن می‌توانست در فرمی دیگر و به گونه‌ای دیگر یا در ساختاری متفاوت نمودار شود.

کلیدواژه‌ها: قرآن، شگردهای بلاغی، لایه‌های معنایی، سوره بقره.